

**FORMAT OVERDRACHTSDOSSIEERS
ZIE BIJLAGE VAR**

Onderwerp:

Bestuurlijke aanpak van ondermijning in Papendrecht

Doelstelling:

Het optimaliseren van de weerbaarheid van de gemeente Papendrecht tegen ondermijnende criminaliteit door proactief, preventief en reactief ondermijning te voorkomen en bestrijden.

Inhoud:

Ondermijning is een veelomvattend begrip van hinderlijk/intimiderend gedrag waarbij de grens tussen de bovenwereld, waaronder het openbaar bestuur, en de onderwereld vervagen. Het gaat om crimineel handelen dat de potentie heeft om sluipenderwijs een zodanige sociale en economische invloed te ontwikkelen, dat het de fundamenten van de rechtsstaat kan ondermijnen en daarmee ook de veiligheid en integriteit van de samenleving.

De aanpak van ondermijnende criminaliteit is niet langer alleen een taak van de politie en het Openbaar Ministerie. Er is sprake van een regionale samenwerking in de VAR (Veiligheidsalliantie regio Rotterdam) waar Papendrecht ook onderdeel van is. Het jaarverslag 2020 en het plan 2021 van de VAR is bijgevoegd. Dit geeft een goed inzicht in de verschillende onderdelen die horen bij de aanpak van ondermijning. De gemeente heeft mogelijkheden om barrières op te werpen, waarmee kan worden voorkomen dat criminele organisaties of personen misbruik maken van legale structuren of zich weten te vestigen in de gemeente. Een actieve rol van de gemeente hierin is essentieel.

De afgelopen jaren is met een –door het college vastgesteld- plan van aanpak gewerkt aan het leggen van een goede basis voor de bestuurlijke aanpak van ondermijning in Papendrecht. De raad heeft dit plan vastgesteld om te investeren in de basis van deze aanpak, maar ook uitgesproken om in de toekomst te kijken naar een volgend ambitieniveau waarbij meer informatie gestuurd preventieve maatregelen genomen kunnen worden én waarbij we tot meer gerichte repressieve interventies overgaan. In het plan van aanpak is opgenomen dat de werkwijze wordt omgezet in structurele taken, mits de evaluatie van het plan aangeeft dat deze werkwijze met de beoogde inspanningen de gewenste resultaten oplevert.

In het plan van aanpak staan drie pijlers centraal:

1. Basis op orde.
2. Uitvoering.
3. Verantwoording en resultaten.

In de jaarlijkse verantwoording aan de raad wordt per pijler uitgelegd welke stappen zijn gezet. Voor een vollediger beeld van deze aanpak en resultaten is het raadzaam om het volledige Plan van Aanpak en bijbehorende jaarverslagen door te nemen.

In 2021 is de inzet gericht op (Jaarplan leefbaarheid en veiligheid):

- Integrale bedrijfscontroles (streven minimaal 1 per maand). Voorafgaand aan deze controles wordt een open bronnenonderzoek verricht, zodat er gericht gecontroleerd kan worden
- Vergroten awareness intern en extern. De gemeentelijke organisatie door middel van presentaties en trainingen informeren. Per team wordt er een aandachtfunctionaris aangewezen. Daarnaast wordt in 2021 niet alleen de focus op interne bewustwording gelegd, maar ook onder inwoners, ondernemers en andere organisaties waar de gemeente mee samenwerkt wordt awareness gecreëerd rondom het onderwerp ondermijning.
- In 2020 is een onderzoek verricht naar de beste optie voor wat betreft een meldpunt

ondermijning voor Papendrecht. Uit dit onderzoek is gebleken dat intern het best gebruik kan worden gemaakt van een mailadres. Dit is in 2020 uitgerold. Daarnaast is gebleken dat extern het best gebruik kan worden gemaakt van bestaande meldpunten van de politie en Meld Misdaad Anoniem (MMA). In 2021 wordt de focus gelegd op het verder monitoren van MMA. Verder is er een tussenrapportage opgesteld (2021) met een presentatie voor de raad.

- We houden ontwikkelingen op ons vakgebied bij.

De raad heeft ten behoeve van deze aanpak voor 2020 en 2021 een budget van € 60.000 vrijgemaakt. Door COVID-19 zijn niet alle activiteiten en onderdelen uit het plan van aanpak in deze jaren uitgevoerd. Daarom is besloten om de resterende budgetten over te hevelen naar 2022, zodat daarmee alsnog uitvoering aan het plan gegeven kan worden. Om de aanpak van ondermijning in Papendrecht structureel te borgen, is het noodzakelijk om hier vanaf 2023 ook structureel ruimte voor op te nemen in de (meerjaren)begroting.

Team voor behandeling dossier:

Het trekkende team voor behandeling van dit dossier is Team Veiligheid, Vergunning, Toezicht & Handhaving (Team VVTH).

Bestuurlijk opdrachtgever:

Annemiek Jetten - burgemeester

Ambtelijk opdrachtgever:

Yolanda Emans – teamleider VVTH

Ambtelijk opdrachtnemer:

Sharon Kaijim – projectleider ondermijning (en Koen Schollen – projectleider ondermijning a.i.)

Planning / actietermijn:

Het 'Plan van Aanpak Ondermijning' en bijbehorende budgetten zijn in eerste instantie opgesteld en beschikbaar gesteld voor 2020 en 2021. Vanwege COVID-19 is een deel van het plan uitgesteld naar 2022, het restant van het budget is daarom ook overgeheveld. Bij besluitvorming over de begroting 2023 moet afgewogen worden of er structureel budget wordt vrijgemaakt voor de aanpak van ondermijning. Dit wordt vervolgens ook meegenomen in het nieuwe veiligheidsbeleid, dat wordt opgesteld voor de periode 2023-2026.

Randvoorwaarden:

Er zijn meerdere randvoorwaarden belangrijk in dit dossier:

- Extern commitment: Een effectieve aanpak van de ondermijnende criminaliteit vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die ze tot haar beschikking heeft. Elke ketenpartner (gemeenten, omgevingsdiensten, OM, politie, belastingdienst, etc.) dient een bijdrage te leveren om een tot een sluitende aanpak te komen.
- Intern commitment: de aanpak van ondermijning is iets van de hele ambtelijke organisatie. Dit betekent dat alle collega's hier in meer of mindere mate een rol in hebben en zich moeten committeren aan deze aanpak.
- Capaciteit binnen team VVTH: het team VVTH heeft een trekkende rol in de aanpak van ondermijning. Dit brengt een aanzienlijke tijdsbelasting met zich mee. Hierdoor is het van cruciaal belang dat de beschikbare capaciteit in verhouding staat tot de gestelde ambities.
- Structurele aandacht: de aanpak van ondermijning is iets van de lange adem. Het is geen doel wat je bereikt met een aantal tijdelijke maatregelen. Om bestuurlijk weerbaar te worden en vooral te blijven, is het van belang dat

- structureel aandacht komt voor de aanpak van ondermijning.
- Samenwerking regio: in regionaal verband is afgesproken dat alle gemeenten in Drechtsteden Buiten een bijdrage leveren aan de aanpak van ondermijning in de regio. Ook de gemeente Papendrecht heeft zich hier aan gecommitteerd.

Regio relatie:

In de regionale driehoek (gemeenten, politie, Openbaar Ministerie) is in 2020 gepleit voor het ontwikkelen van regionale samenwerking op het thema ondermijning. De adviseurs veiligheid van de gemeenten binnen Drechtsteden Buiten komen periodiek bij elkaar en trekken gezamenlijk op bij enkele onderwerpen binnen de aanpak van ondermijning. Hierin staan kennisuitwisseling en het streven naar efficiency centraal.

Betrokken teams:

De gehele ambtelijke organisatie is betrokken bij de aanpak van ondermijning. Bijna alle collega's kunnen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden in aanraking komen met signalen die mogelijk duiden op ondermijning. Het is van belang dat deze collega's weten waar ze op moeten letten en wat ze daarmee kunnen doen. Daarnaast kunnen diverse teams een bijdrage leveren in het opwerpen van barrières om ondermijnende criminaliteit te voorkomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een bibob-toets bij de aanvraag van een vergunning.

Relevante financiële informatie:

Ten behoeve van de uitvoering van het plan van aanpak ondermijning is het resterende tijdelijke budget overgeheveld naar 2022. Om de aanpak van ondermijning in Papendrecht structureel te borgen, is het noodzakelijk dat de middelen en ambtelijke capaciteit hiervoor ook terugkomen in de begroting van 2023. Daarbij hoort uiteraard een voorstel waarin de voorgestelde ambitie in overeenstemming is met het gevraagde structurele budget. De capaciteitsvraag maakt daar onderdeel van uit. Duidelijk wordt gemaakt bij welk ambitieniveau welk budget (inclusief capaciteit) hoort.

Daarnaast is relevant dat ook de Rijksoverheid structureel extra budget vrijmaakt voor de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Het kabinet heeft besloten dat het breed offensief tegen ondermijning in 2022 wordt uitgebreid met 524 miljoen euro, waarvan 434 miljoen euro structureel. De exacte invulling hiervan is op het moment van schrijven nog niet bekend. Wel is aangekondigd dat een deel van dit geld wordt ingezet voor het weerbaarder maken van de samenleving en onze economie tegen criminele invloeden. Dit betekent gerichte maatregelen gezamenlijk met onder meer gemeenten en andere (overheids)partijen.

Risico's of mogelijke risico's:

Er is sprake van meerdere relevante risico's en/of kanttekeningen bij dit onderwerp:

- Een goede aanpak van ondermijning gaat gepaard met het opwerpen van barrières. Dit kan op gespannen voet staan met het zo dienstverlenend mogelijk willen handelen van medewerkers.
- De gemeente Papendrecht is een veilige gemeente om te wonen, dit willen we echter ook zo houden. Hiervoor willen we inwoners, verenigingen en ondernemers bewust maken van de verschijningsvormen en risico's van ondermijning. Het is echter niet de bedoeling om een afbreuk te doen aan de veiligheidsgevoelens. De toon van onze externe communicatie is hierin dus van cruciaal belang.
- Indien besloten wordt om de ambities in de aanpak van ondermijning in Papendrecht te verlagen, ontstaat het risico op het zogenaamde waterbedeffect.

Criminelen zoeken immers de weg van de minste weerstand, ook in onze regio. Daarnaast is sprake van een landelijke trend waarbij een duidelijke verharding van de uitingen van ondermijning wordt gesignaleerd. Criminelen schuwen grof geweld steeds minder, waardoor de problematiek steeds vaker zichtbaar is. Het mogelijk afschalen van de aanpak van ondermijning in Papendrecht staat op gespannen voet met deze landelijke trend.